

*Kungälv*sbygden

2022

ÅRGÅNG 45

NATURSKYDDSFÖRENINGEN I KUNGÄLV

Välkommen till Kungälv's naturskyddsförenings årsmöte och vårföreläsning

Tisdagen den 29 mars 2019 kl. 18.30

Plats: Hörsal 2, Mimers hus

Efter raskt avklarade årsmötesförhandlingar får vi höra Kåre Ström berätta om det stora och framgångsrika arbetet med att bevara Torslandaviken och dess rika fågelliv.

Hjärtligt välkomna!

Dagordning för årsmötesförhandlingarna

1. mötets öppnande
2. val av ordförande och sekreterare för årsmötet
3. val av 2 justerare att jämte ordföranden justera protokollet
4. fråga om stämman blivit behörigen utlyst
5. fastställande av dagordning
6. presentation av styrelsens verksamhetsberättelse och räkenskaper
7. revisorernas berättelse
8. fastställande av kretsens räkenskaper
9. fråga om ansvarsfrihet för styrelsen för föregående år
10. fastställande av kretsens verksamhetsplan
11. presentation av valberedningens förslag till val av styrelse för kommande år
12. val av styrelseordförande
13. val av övriga ledamöter och suppleanter
14. val av 2 revisorer
15. val av valberedning
16. ärenden som väckts genom motion
17. övriga frågor
18. mötet avslutas

Motioner ska inges skriftligen till kretsstyrelsen senast 15 februari. Förslag kan lämnas in senare och kan då bli föremål för överläggning men kan inte föranleda beslut på stämman.

Framsida: Måkevatten i Svartedalen (Foto: Lars Peterson).

Verksamhetsberättelse för 2021

Naturskyddsföreningen i Kungälv

Bildad 1972

Bankgironummer: 533-9825,
organisations nr. 853300-9331

Hemsida: <https://kungalv.naturskyddsforeningen.se>

E-post: kungalv@naturskyddsforeningen.se

Kontaktperson i kretsen är Stig Johannesson

*Gullkrös
Foto: Lars Peterson*

Styrelse

Ordförande:	Stig Johannesson, Munkegärdegatan 355, 442 41 Kungälv	076-346 45 15
Vice ordf.:	Johan Hjerpe, Knappegården 170, 442 95 Hålda	076-893 28 94
Sekreterare:	Helene Wählander, Alfredsvägen 3, 442 97 Kode	070-789 95 55
Kassör:	Leif Magnusson, Herr Arnes Gata 8, 442 49 Kungälv	
Ledamöter:	Linnea Johansson	073-071 00 43
	Lars Peterson, Bäckevarv 230, 442 95 Hålda	073-262 92 75
	Kåre Ström, Tvetgatan 277, 442 33 Kungälv	
Valberedning:	Bernt Petersson Alexander Smith	070-621 03 23
Revisorer:	Olof Malmcrona, Stella Malmcrona	

Arbetsgrupper/ansvarig för särskilda frågor

Hållbar konsumtion	Helene Wählander
Fågelskydd	Lars Peterson, Kåre Ström
Skogsfrågor	Kåre Ström, Stig Johannesson, Lars Peterson
Kulturmarker, ängsverksamhet	Johan Hjerpe
Länsrepresentant	Stig Johannesson
Hemsida	Helene Wählander
Sociala medier	Linnea Johansson

Lokal

Styrelsemöten har hållits på Herr Arnes gata 10, utomhus på Kolebacka, samt digitalt via Google Meet. Årsmöte hölls på Kolebacka.

Samarbetspartners

Kungälvsvornitologerna	facebook: Kungälvsvornitologiska Förening, KOF
Rädda Svartedalens vildmark	www.raddasvartedalen.se
Omställning Kungälv	www.kungalv.omstallning.net

Medlemmar: Vid årets slut var antalet medlemmar ca 635 st (1001 inkl. familjemedlemmar).

Styrelsemöten: 11 st styrelsemöten har hållits under 2021.

Program 2022

Programpunkter kan komma att ändras, tillkomma eller utgå. Håll utkik på vår hemsida <https://kungalv.naturskyddsforeningen.se>, i ”Kalendariet” i KP, eller följ oss på Facebook!

Vandringar markerade med en * är ett samarrangemang med Västkoststiftelsen. Se info om eventuell föränmälän under respektive aktivitet!

Ons 23 mars **Samtal om Miljö & Klimat**

19.00

Samtalskväll med Stefan Edman, och representanter för lokala politiker, Grön kyrka, Omställningsrörelsen i Kungälv och Naturskyddsforeningen Kungälv i Equmeniakyrkan.

Lör 26 mars **Kläd - och Prylbyttardag!**

11-15

Bytt istället för nytt! Rensa i ____ garderober och förråd och kom ____ till byttesdagen med kläder och prylar du inte behöver. Se annons på sidan 9 för plats och tid!

Tis 29 mars **Årsmöte och föredrag**

18.30

Inbjudan och info på sidan 2, ____ samt annons på sista sidan

Lör 9 april **Ängsfagning och holkuppsättning**

kl 10.00

Välkommen till en vårförmiddag i naturskön omgivning vid Kolebacka. ____ Tillsammans fagar vi vår äng och gör den vårfin, genom att räfsa bort kvistar och löv. Detta gynnar ängsfloran och underlättar sommarens lieslåtter. Tag ____ med egen räfsa om du har, några finns att låna. De mer morgonpigga inleder ____ dock redan kl 08.00 med en insats för våra bevingade vänner. Detta genom ____ att sätta upp några fågelholkar i omgivningen, kanske en tornseglarholk på ____ adugårdsgaveln. Tag med fika! Eld finns så tag gärna med något att grilla. ____ Ansvarig: Johan Hjerpe, 0768-932894.

Tör 21 april **Kungälv - ett paradís för pollinatörer.**

19.00

Se annons sidan 11!

Lör 23 april **Vandring i sparvugglans rike***
07:00-12:00 Vi lyssnar efter orrar och tranor på mossarna vid Stendammen och vandrar mot Kroksjön och Helgesjön. Vi spanar även efter storlommen och skogssnäppan i sjöarna i nästan orörd naturskog som är sparvugglans hemvist. Längd: ca 8 km. Samling vid Stendammen kl. 07:00. Koordinater 8°2'20.5"N 12°5'8.8"E. Guide: Kåre Ström (0737-723204).
Samarrangemang med Kungälvssornitologerna

Lör 23 april **Myror, vårfåglar och vattenkryp vid Svarte mosse i Fontin***
10:00-12:00 Vandring för hela familjen i det tätortsnära naturreservatet uppe på Fontinberget i Kungälv. Nu spirar vårens första växter vid den lilla sjön Svarte Mosse och myrorna vaknar i sina stackar. Vi vandrar genom skogen, tittar var myrorna bor, spelar naturbingo och provar att tillsammans bygga ett fågelbo. Är vi lika duktiga som fåglarna tro? Några sånger ska vi också hinna med och att håva i sjön. De vatteninsekter vi får upp studerar vi i baljor med vatten på stranden en liten stund. Om vi har tur kan vi få se ett vattenbi, en buksimmare eller en glupsk trollsländelarv. Naturvandring för barn i åldrarna ca 4 – 8 år och föräldrar. Vi avslutar med fikastund i vårsolen vid sjön. Längd ca 1,5 km lättvandrad terräng. Ta gärna med matsäck! Samling vid motionscentralen Kotten i Fontin. Naturguider är Lena Smith och Alexander Frisborg. **OBS! Anmälan till Lena senast dagen innan** på telefon 0733-450759, begränsat antal deltagare.

Sön 24 april **Vandring vid Tofta våtmark och kustlandskap***
9:00-13:00 Vi möter vårens fågelliv och spirande grönska vid vandring i kulturmarker och på strandängar kring Tofta herrgård. Längs stigen vid havet finns även spår efter den senaste sillperioden i området. Samling vid iordningställd parkeringsplats vid Tofta naturreservat kl 09:00 (<https://goo.gl/maps/mFu71WkD4tdboEWAA>, koordinater: 57°51'21.4"N 11°41'46.9"E). Guide: Kåre Ström (0737-72 32 04). **Begränsat antal deltagare, anmälan görs på <https://vastkuststiftelsen.se/guidningar/>**

Ons 4 maj **Vårvandring runt Hållsungamyren***
18:00-21:00 Vandring på stigar längs beteshävdade strandängar, hagmarker och bryn som omges av mäktiga berghällar. Vi spanar efter vårfåglar från vassar och lövbryn och hoppas att få se några tidiga vårblommor på skalgrusbanken. Max 3 km. Samlingsplats: Reservatparkeringen vid Hållsunga naturreservat (<https://goo.gl/maps/sNbJpnKLbMq22zfE9>, koordinater: 57°50'14.3''N; 11°44'45.2''E). Kör från Kärna korsväg mot Kovikshamn. Efter ca 3 km tag vänster vid gul skylt till Hållsunga och följ grusvägen ca 1,5 km (vid delning håll vänster) och vidare till parkeringsplatsen. Alternativt tidigare samling vid Gulfmacken vid Kärna korsväg 17:45. Guider: Kåre Ström (0737-723204) och Ragnhild Crawford (0766-226123). **Begränsat antal deltagare, anmälan görs på <https://vastkuststiftelsen.se/guidningar/>**

Tor 5 maj **Nordre älvs estuarium - Kvällsvandring i kustlandskap***
18:00-21:00 Vandring på strandängar och lövkullar där älven möter havet. Vi hoppas få se sträckande och rastande vadare, änder och gäss samt spirande vårblommor i ett vackert kustlandskap med ängslador, lövbryn och berghällar. Samling vid parkeringsplatsen vid Lilla Överön, kl 18:00 (<https://goo.gl/maps/3LVY6WgaaHcLBm8u9>, koordinater: 57°47'41.2"N 11°44'52.3"E). Närmsta busshållplats: Överön, fortsatt därifrån ca 400-500 m mot sydväst. Guide: Kåre Ström (0737-72 32 04). **Begränsat antal deltagare, anmälan görs på <https://vastkuststiftelsen.se/guidningar/>**

Sön 22 maj **Biologiska mångfaldens dag**
10.00 Vi träffas på förmiddagen i de sköna omgivningarna kring Kolebacka i Fontin för en trevlig och familjevänlig aktivitet när naturen är som vackrast. Hur ser den biologiska mångfalden ut vid Kolebacka? Vilka växter, djur, insekter och fåglar hittar vi på ängen, i skogen, i alkärret och vid torpruinen? Vi bestämmer arter tillsammans efter bästa förmåga. Tag gärna med kikare och förstöringsglas. Och packa gärna med matsäck så fikar vi och pratar om våra fynd.

Sön 19 juni **Blomstervandring på Tofta**
kl 14.00 De vilda blommornas dag! Ragnhild Crawford, 0766-226123, tar oss med på en vandring i botanikens tecken i de vackra markerna kring torpet Äggdal. Samling på reservatparkeringen vid Tofta (vid vägens slut).
Arrangör: Svenska botaniska föreningen

*Kustarun, Tofta naturreservat
Foto: Lars Peterson*

Lör 23 Juli **Lieslätter på Kolebacka**
10.00 Vi firar Ängens dag traditionsenligt med att slå vår äng vid Kolebacka med lie. Tag med egen lie om du har, annars finns det att låna. Föreningen bjuder på slätterfika, musikalisk underhållning och god stämning. Ta chansen att uppleva och prova på gammaldags lieslätter! Inga förkunskaper behövs, vi visar gärna hur man gör. Samling vid Kolebacka. Kontaktperson: Johan Hjerpe (0768-932894).

Sön 4 sep

11:00 - 14:00

Möt skogen och svunna odlingsmarker vid Bokedalen

Svartedalen är ett stort skogsklätt vildmarksområde rikt på sjöar och våtmarker, långt från motorvägar och städer. Vi vandrar till Bokedalen med gamla torpruiner, vilka en gång i tiden beboddes av strävsamma människor. Turen fortsätter mot torpstället Råveklämman och hemmanet Långevatten. Detta blir en vandring genom sensommarskog med spännande kulturhistoria och lite artkunskap. Lär känna igen 5 olika trädarter, 4 örter, 3 buskar, 2 mossor och 1 lav! Vi passerar sjöar och stannar till och fikar med fin utsikt över en sjö. En rikedom av sensommarblommor och kanske fjärilar, möter oss längs grusvägen tillbaka till Mörtevatten. Tag med matsäck. Naturguide: Lena Smith, 0733-45 07 59. Samling vid p-platsen vid Mörtevatten kl 11.00 (57° 58' 45,5" N, 12° 0' 58,4" E). För samåkning kom till Kungälvsparken kl 10.30 eller till trevägskorsningen i Grandalen (vid kartan/tavlan) kl 10.50.

Begränsat antal deltagare, anmälan görs på <https://vastkuststiftelsen.se/guidningar/>

Lör 17 sep

09:00 – 12:30

Höstvandring vid Nordre älvs mynning*

Vandring vid strandängar och lövkullar på Lilla Överön och Karholmen där Nordre älv möter skärgård och hav. Vi spanar efter rastande och sträckande sjöfåglar samt några rovfåglar, kanske en sträckande fjällvråk eller havsörn. Vi passerar ängslador och tidigare vasstäktsmarker. Längd ca 5 km. Samling vid parkeringsplatsen på Lilla Överön kl 09:00 (57°47'41.2"N 11°44'52.3"E, <https://goo.gl/maps/3LVY6WgaaHcLBm8u9>). Busshållplats: Överön, följ därifrån vägen ca 400 m mot sydväst. Guide: Kåre Ström 0737-723204.

Begränsat antal deltagare, anmälan görs på <https://vastkuststiftelsen.se/guidningar/>

Lör 8 okt

10.00

Holkrensning och höstmys vid Kolebacka

Vi tittar i holkarna som vi satte upp i våras och i fjol, för att försöka lista ut vem som har bott där. Att tömma holken på gammalt bomaterial förlänger även livslängden på holken. Vi tänder en brasa, så packa gärna ner något att grilla i matsäcken. Vi samlas vid Kotten i Fontin kl. 10.00 för att tillsammans promenera ca 1 km till Kolebacka. Ansvarig: Johan Hjerpe, 0768-932894.

Miljövänliga veckan i oktober 2022

Årets tema är Ekofrukost. Hur kan vi välja mat som är ekologisk, lokalproducerad, klimatanpassad? Vi kommer att erbjuda olika aktiviteter. Mer information kommer under hösten. Följ oss på hemsidan och facebook.

2021 års aktiviteter

De flesta aktiviteter har i år varit inställda till följd av pandemisituationen. De som har kunnat genomföras är:

Årsmöte

Hölls 23 mars, digitalt via Zoom.

6 juni Naturnatta. Lyssning efter sensjungande fåglar i sommarkvällen, vid Tofta med Lars Peterson.

Ängsverksamhet

Ansvarig har varit Johan Hjerpe

10 april Ängsfagning vid Kolebacka

24 juli Slätter på Kolebacka

Föreningen har ny e-postadress!

Vill du kontakta föreningens styrelse gör du det enkelt via vår e-post: **kungalv@naturskyddsforeningen.se**

Följ oss på sociala medier

Ta del av nyheter, tips, aktuella händelser och mycket mer i våra sociala medier. Där kan du även se alla kommande event, så du inte riskerar att missa någon av våra aktiviteter.

Facebook: Kungälv's naturskyddsförening

Instagram: @naturskyddsforeningen.kungalv

**MIMERS
KULTURHUS**

KLÄDBYTTARDAG

Lördag 26 mars kl 11-15
Kulturtorget/Matsalen

Klädbyte

Lämna in kläder 11-12 & Byt kläder 13-15

Ta med hela och fräscha kläder. Du kan lämna in max 5 vuxenplagg samt 5 barnplagg och får en bytesbiljett per plagg. Förnya garderoben hållbart och miljösamt!

Prylbyte 11-15

Ta med hela och rena prylar som du själv inte använder, byt till dig prylar som andra lämnat in och uppdatera ditt hem. Till exempel böcker, glas, porslin, lampor, leksaker och mindre möbler.

Plagg och prylar som blir över skänks till second hand.

OBS! Inga restriktioner just nu men kolla webbplatsen kungalv.naturskyddsforeningen.se för uppdaterad info!

PRYLBYTTARDAG

Arrangörer:

Naturskyddsföreningen

Studiefrämjandet

PRO

Omställning
Kungälv

KUNGÄLV
KOMMUN

Remissvar och skrivelser under 2021

Samtliga skrivelser kan läsas i sin helhet på vår hemsida.

Remissvar/Yttrande över: *Avgränsningssamråd för utbyggnad av Munkegärdeverken med en hetvatten- och en biobränslepanna, 210110.* Föreningen anser att det är problematiskt att öka användningen av skogsbränsle för uppvärmning och att det finns flera alternativ som kan vara bättre och bör utvärderas.

Skrivelse: *Överklagande av länsstyrelsens beslut 20201013, angående godkännande av sortering och bearbetning av täktmaterial på fastigheten Sandlid 1:1, numera Stenhålt 1:12, i Kungälv kommun. 210301.* Föreningen tillsammans med Romesjöns fiskevårdsområdesförening yrkar att inte ge tillstånd för denna liknande verksamhet och inom samma område som man fått avslag på i högsta instans, Mark och Miljööverdomstolen.

Skrivelse: *Synpunkter på Allvarliga avvikelser av kontrollprogrammets mätvärden för lakvatten från jordframställningen, Sandlid, Kungälv, Sand & Trä, 210303.* Skrivelse till Mark och Miljööverdomstolen för att påpeka brister i utförandet av den provtagning som skall kontrollera att verksamheten inte läcker näringsämnen eller andra miljöskadliga ämnen till miljön. Samma ärende som ovan.

Yttrande över: *Omprövning av villkor i tillstånd för täktverksamhet m.m. 210526.* Synpunkter gällande återställning av täktområde. Samma ärende som ovan.

Remissvar/yttrande över: *Förslag till vattenskyddsområde, 210318, samt yttrande över: Samråd om vattenskyddsområde och skyddsföreskrifter för Lysegårdens vattentäkt i Kungälv, 210607.* Föreningen påtalar bl a betydelsen av att anpassa skogsbruksåtgärder för att undvika läckage av metylkvicksilver från skogsmark till vattenskyddsområdet.

Yttrande över: *Planprogram för Aröd; Samrådshandling, 210330.* Föreningen anser att det är mycket positivt att det centrala landskapsrummet med jordbruksmarken i "Arödsdalen" skall bevaras, att områdets karaktär skall bibehållas, att Aröd skall bevaras och utvecklas för det rörliga friluftslivet. Föreningen anser att den föreslagna nybyggnationen tillsammans med omvandling av fritids- till permanentbostäder blir alltför omfattande. Kraftig ökning av biltrafik medför stora negativa konsekvenser.

Remissvar/Yttrande över *Skogsutredningens betänkande SOU 2020:73. 210429.* Föreningen är särskilt kritisk till förkortade handläggningstider för avverkningsanmälningar, att nyckelbiotoper ska gallras ur Skogsstyrelsens register och att information om dokumenterade naturvärden genom förslaget om naturmiljöbeskrivningar föreslås endast vara tillgängligt för markägare och myndigheter på Skogsstyrelsens portal.

Remissvar/Yttrande över: *Tillgängliga stränder – ett mer differentierat strandskydd, 210502*. Naturskyddsföreningen i Kungälv är mycket kritiska till utredningens förslag som innebär en kraftig försvagning av det generella strandskyddet i Sverige. Vi anser att förslaget är dåligt underbyggt särskilt avseende natur, miljö, biologisk mångfald. Skyddet av våra stränder behöver stärkas, inte urholkas!

Kungälv – ett paradys för pollinerare!

Vårt sätt att driva jord- och skogsbruk liksom våra hårt klippta gräsytor ger för lite blommor och utrymme för pollinerare. Men som trädgårdsodlare kan du göra skillnad! Välkommen till föreläsningen "Kungälv – ett paradys för pollinerare".

Fjärilar, humlor, blomflugor, vilda bin och tambin bidrar till att vi får frukt, bär, rapsolja, baljväxter, mejeriprodukter och kött. Men många pollinerande arter har det svårt på grund av brist på blommande växter och boplatser.

Alla som odlar i allt från blomlådor till större trädgårdsrabatter kan hjälpa våra pollinerande insekter och som lön för mödan få uppleva insektssurr och fjärilsfladder.

Vad ska man odla?

Under en temakväll i april får du svar på frågor som växtval under växtsäsongen och hur vildbin och fjärilsarver kan hitta boplatser tack vare enkla åtgärder i din trädgård.

Med fler som tänker och handlar i dessa banor kan visionen om kommunen som paradys för pollinerande insekter bli verklighet! Trädgårdsmästare Jesper Lindblad, som bland annat byggt fjärilsrabatten i Göteborgs trädgårdsförening, delar med sig av sina kunskaper denna temakväll.

LARS PETERSON

Ge trädgården ett nytt, spännande liv genom att bjuda in en mångfald av pollinerare.

FÖRELÄSNING FÖR ALLMÄNHETEN:

Kungälv – ett paradys för pollinerare

Insekterna försvinner i alarmerande snabb takt. Vad beror det på? Vad kan du göra för att hejda en biologisk utarmning? Vilka är våra främsta pollinatörer och hur hjälper vi dem? Dessa och andra frågor försöker trädgårdstekniker Jesper Lindblad svara på i denna föreläsning.

**Torsdag 21 april, Kvarnkullen, Stora salen
kl 19 00. Fri entré! Ingen föranmälan.**

Ett samarrangemang mellan:

Kungälv's trädgårdsförening, Naturskyddsföreningen,
Södra Inlands Biodlareförening

I samarbete med:

Studie
främjandet

Avs.

Naturskyddsföreningen Kungälv

c/o Stig Johannessson

Munkegärdeg. 355

442 41 Kungälv

**Naturskyddsföreningen i Kungälv
presenterar**

2022 års årsmötesföredrag

Det har stormat i decennier runt Torslandaviken och det har varit ömsom motgångar och framgångar för Göteborgs Ornitologiska Förening och Föreningen Torslandavikens Naturreservat. Man kan äntligen börja skönja ljuset i tunneln och det närmar sig en reservatsbildning. Det har varit en lång process från tidigt 1970-tal och Kåre kommer att berätta mer och visa bilder om händelser och milstolpar på vägen fram tills idag.

